

آشنایی با پایگاه‌های اینترنتی نسخ خطی

• فردین کولانیان

کارشناس ارشد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی و عضو هیئت علمی مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی

مقدمه

رشد منابع اینترنتی از سرعت بالایی برخوردار است. آشنایی با این گونه منابع نیازمند انس و الفت جهت دار و هدفمند و هر چه بیشتر با رسانه اینترنت می باشد. پیرو سنت دیرینه معرفی منابع چاپی در نشریات کتابگذار به صورت تخصصی و سایر نشریات به فراخور وظیفه، رسالت و علاقمندی دست اندرکاران، امروزه معرفی منابع وبی از همان زاویه دید لازم، و پرداختن به آن سبب کمک به پژوهشگران و علاقمندان به منظور آشنایی و دسترسی آنها به منابع علمی و اطلاعاتی مورد نیاز می‌گردد.

نگارنده در این مقاله به منظور آشنایی پژوهشگران و علاقمندان حوزه نسخ خطی به معرفی ۲۸ منبع اینترنتی داخلی و ۳۲ منبع اینترنتی خارجی در حوزه نسخ خطی پرداخته است. در دسته بندی انواع منابع معرفی شده می‌توان به: وبلاگ‌ها، نشریات، فهرست‌های وبی نسخ خطی، مؤسسات، فهرست‌ها و واژه نامه‌ها، راهنماها، بانک‌های اطلاعاتی و آرشیوهای نسخ خطی علما و دانشمندان اشاره کرد. در گردآوری اطلاعات از منابعی چند بهره گرفته شده است که در بخش منابع و مآخذ به آنها اشاره شده است.

۲. اداره کل اسناد و تاریخ دیپلماسی وزارت امور خارجه

آدرس اینترنتی:

<http://ipis.ir/CDDH/CDDH.asp?URL=http://ipis.ir/CDDH/ViewPublication.asp?ID=145>

زبان: فارسی و انگلیسی

ناشر: اداره کل اسناد و تاریخ دیپلماسی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران

توضیحات: این اداره کل به منظور پیشبرد وظیفه اصلی خود برای جمع آوری و نگهداری بهینه اسناد و همچنین ارائه خدمات اسنادی و انجام پژوهش‌های علمی بر پایه اسناد و مدارک تاریخی معتبر در زمینه‌های مورد نیاز دستگاه سیاست خارجی کشور فعالیت می‌کند. ساختمان جدید مرکز با بیش از هفت هزار مترمربع مساحت مجهز به امکانات نگهداری اسناد با استانداردهای بین‌المللی مورد بهره‌برداری قرار گرفته است. در وب سایت این اداره کل فهرست و گاه متن کامل و تصاویر اسناد و نسخ و متون تاریخی قابل دسترسی است.

منابع داخلی

۱. آیین نامه خدمات و آیین نامه مجموعه سازی کتابخانه تخصصی مخطوطات سازمان اسناد، موزه ها و کتابخانه های آستان قدس رضوی

آدرس اینترنتی:

<http://www.aqlibrary.org/manuscript/ainnamehkhadamat.aspx>

زبان: فارسی، عربی و انگلیسی

ناشر: کتابخانه مرکزی سازمان اسناد، موزه ها و کتابخانه های آستان قدس رضوی

توضیحات: در این صفحه متن کامل دو آیین نامه خدمات و مجموعه‌سازی کتابخانه تخصصی مخطوطات آستان قدس رضوی ارائه شده است.

۳. بانک اطلاعات مرمت‌گران

آدرس اینترنتی:

<http://www.nlai.ir/collections/manuscripts.asp>

زبان: فارسی، عربی و انگلیسی
ناشر: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
توضیحات: بخش کتاب‌های خطی کتابخانه ملی، ابتدا با حدود ۳۰۰۰ نسخه خطی متعلق به کتابخانه عمومی معارف و سلطنتی به سال ۱۳۱۶ شمسی پا گرفت و پس از آن به سال ۱۳۳۶ شمسی تعداد ۴۱۵۷ نسخه خطی و ۷۵ نسخه عکسی و به سال ۱۳۵۵ تعداد ۵۳۰۰ جلد نسخه و عکس در مخزن کتابخانه ملی جای گرفت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، کتابهای خطی کتابخانه پهلوی (سابق) بر این مجموعه افزوده شد و با ادغام سازمان مدارک فرهنگی در کتابخانه ملی، حدود ۹۵۰ نسخه خطی آن سازمان نیز به این کتابخانه منتقل شد. مجموعه‌های نفیسی همچون کتابخانه خاندان شیخ جعفر شوشتری مشتمل بر ۵۳۷ نسخه خطی و کتابخانه خاندان ملامحسن قزوینی مشتمل بر ۱۱۲ نسخه خطی و ۸۲ نسخه چاپ سنگی به کتابخانه ملی اهداء و خرید نسخه‌های خطی دیگر با جدیت پیگیری شد. بدین ترتیب تا سال ۱۳۸۳ بالغ بر ۱۸۰۰۰ نسخه خطی در مخزن کتابخانه ملی جای گرفت. علاوه بر نسخ خطی مقدار معتابیهی نسخ عکسی نیز در مخزن خطی کتابخانه ملی گردآوری شده است. در این وب سایت بخش نسخ خطی معرفی و امکان جستجو در فهرست نسخ خطی موجود در کتابخانه فراهم شده است.

آدرس اینترنتی:

http://www.rcccr.org/farsi/Conservation_DB/cons.htm

زبان: فارسی و انگلیسی

ناشر: پژوهشکده حفات و مرمت آثار تاریخی و فرهنگی
توضیحات: بانک اطلاعات حفاظت‌گران و مرمت‌گران با اهدافی نظیر شناخت و معرفی مرمت‌گران و حفاظت‌گران آثار تاریخی- فرهنگی در کشور، آشنایی با فعالیت‌ها، تجارب و زمینه‌های علمی، آگاهی از کمبودهای تخصصی و تعیین نیازهای آموزشی و تحقیقاتی، برقراری ارتباطات و همکاری موثر بین پژوهشکده و سایر متخصصین کشور، بکارگیری و استفاده از اطلاعات، تخصص و تجارب افراد در زمینه‌های مختلف حفاظت و مرمت آثار ایجاد شده است.

۴. بخش مجموعه‌ها، نسخ خطی و منابع نایاب سازمان اسناد و

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

۵. بخش نسخه‌های خطی مدرسه عالی شهید مطهری

آدرس اینترنتی:

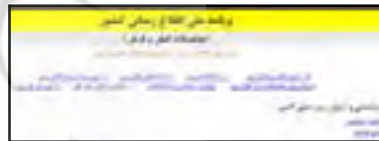
<http://www.motahari.ac.ir/web/guest/library/manuscript>

زبان: فارسی، عربی و انگلیسی

ناشر: کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری

توضیحات: بخش خطی کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری شامل کتب و مرقعات بسیار نفیس و گاه منحصر به فرد می‌باشد که باعث شهرت جهانی این کتابخانه گردیده است. کتاب‌های مذکور بیشتر در زمینه‌ی علوم قرآنی، فقه و اصول، نجوم، ریاضیات، ادبیات، تاریخ، حدیث، علوم طبیعی و پزشکی می‌باشد. این بخش شامل «۴۲۰۰» نسخه‌ی خطی است.

۶. برنامه ملی شناسایی و احیای نسخ خطی کشور

آدرس اینترنتی:

<http://www.irandoc.ac.ir/com/NI-Plan/N-Plan7.htm>

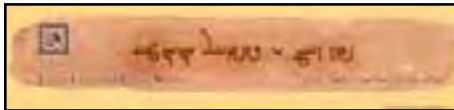
زبان: فارسی و انگلیسی

ناشر: پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران

توضیحات: هم اکنون تعداد زیادی آثار خطی نفیس در اختیار کتابخانه‌ها و مراکز علمی وابسته به دولت و بخش عمومی کشور وجود دارد که کارشناسان تعداد آنها را به یکصد هزار جلد برآورد کرده‌اند، تنها هشتاد هزار فیش حاوی اطلاعات کتابشناختی و نسخه‌شناسی نسخ خطی عربی موجود در کتابخانه‌های کشور در سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی نگهداری می‌شود. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز برای سازماندهی آن بخش از مخطوطات که در اختیار مردم است تشکیلاتی مردمی به نام «انجمن مخطوطات ایران» را طراحی کرده است. علاوه بر این در پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران برنامه ملی اطلاع‌رسانی تحت عنوان «شناسایی و احیای نسخ خطی» مورد تصویب قرار گرفته است. اهداف از برنامه «شناسایی و احیای نسخ خطی» عبارت است از: ۱. شناسایی مخطوطات کشور و ثبت اطلاعات آن در مرکزیتی که بتواند مورد استناد و استفاده پژوهشگران و مراجع. ۲. آگاهی و هشیار کردن صاحبان اینگونه آثار و تشویق آنها به حفظ و نگهداری مطلوب. ۳. پژوهش و انتشار اینگونه آثار با رعایت اولویت‌ها به عنوان احیای ذخایر علمی و فرهنگی کشور.

۴. حمایت و هدایت صاحبان اینگونه آثار برای نگهداری بهتر و یا اهداء به کتابخانه‌ها و مؤسسات فرهنگی و پژوهشی و یا انتشار.

۷. پایگاه اینترنتی مطالعات زبان‌های ایرانی

آدرس اینترنتی: <http://ilssw.com>

زبان: فارسی

توضیحات: پایگاه اینترنتی مطالعات زبان‌های ایرانی از نوروز ۱۳۸۶ به منظور آشنایی بیشتر فارسی‌زبانان با زبانهای ایرانی شروع بکار کرده است. این پایگاه با اهداف زیر شروع بکار کرده است: جمع‌آوری و بارگذاری ترجمه‌های معتبر از متون باستانی (اوستایی، فارسی باستان و فارسی میانه)، جمع‌آوری و بارگذاری مقالات و نوشتارهای حوزه زبانهای ایرانی، نسخه‌شناسی متن‌های باستانی، معرفی پژوهشگران حوزه زبان‌های ایرانی و ارائه یک مجموعه کتابشناسی کامل از کتب منتشر شده به زبان فارسی در حوزه زبانهای ایرانی. لازم به ذکر است که در این مجموعه، از میان زبانهای ایرانی، تنها به بررسی زبان‌های فارسی باستان، اوستایی، فارسی میانه اشکانی، فارسی میانه زردشتی پرداخته می‌شود.

۸. پژوهشکده حفاظت و مرمت آثار تاریخی - فرهنگی

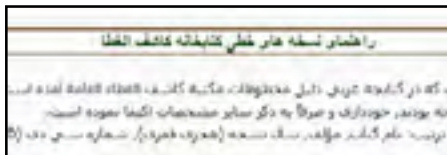
آدرس اینترنتی: <http://www.rcccr.org>

زبان: فارسی و انگلیسی

ناشر: پژوهشکده حفاظت و مرمت آثار تاریخی - فرهنگی سازمان

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری کشور

توضیحات: پژوهشکده حفاظت و مرمت آثار تاریخی - فرهنگی، در سال ۱۳۷۵ به عنوان یکی از ۵ پژوهشکده سازمان میراث فرهنگی کشور (پژوهشگاه) وقت فعالیت خود را آغاز نمود. لزوم شناخت دقیق آثار تاریخی - فرهنگی و ویژگی مواد به کار رفته در آنها، تحقیق و درک فن‌آوری‌های کهن، آشنایی با واکنش مواد و عناصر مختلف استفاده شده در یک اثر در برابر تأثیر عوامل گوناگون محیطی، شناخت فرآیندهای فرسودگی و تخریب همپای ضرورت‌های مطرح برای شناخت تأثیر روش‌های متفاوت حفاظت و مرمت آثار و بهینه‌سازی آنها، تلفیق روش‌های سنتی و بومی حفاظت و مرمت با شیوه‌های جدید از زمره ضرورت‌ها و اهراف شکل‌گیری این پژوهشکده می‌باشد. در این راستا همه ساله پژوهشکده حفاظت و مرمت آثار تاریخی

آدرس اینترنتی:

http://www.shareh.com/new/persian/magazine/pazhuhesh_h/16/15.htm

زبان: عربی

ناشر: شبکه اطلاع رسانی شارح

توضیحات: در این صفحه فهرست نسخه های خطی کتابخانه کاشف الغطا که در کتابچه عربی دلیل مخطوطات مکتبه کاشف الغطاء العامه آمده ارائه شده است.

۱۲. راهنمای علائم اختصاری نسخه‌های خطی در بانک نسخ خطی فارسی

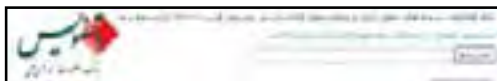
آدرس اینترنتی: <http://knowledgebase.icro.ir/NosakhFars-iBank/lib01.htm>

زبان: فارسی، عربی و انگلیسی

ناشر: پایگاه دانش، پژوهش و نشر بین الملل سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

توضیحات: در این صفحه وبی که بخشی از وب سایت سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی است ۴۰ علامت و یادداشت اختصاری بکار رفته در بانک اطلاعات نسخ خطی فارسی ارائه شده در وب سایت سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی معرفی و تعاریف هر یک ارائه شده است

۱۳. سایت اطلاع رسانی نسخه های خطی - دستنویس

آدرس اینترنتی: <http://immb.tums.ac.ir>

زبان: فارسی

ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با طراحی و پشتیبانی فنی مؤسسه نمایه ساز توضیحات: دستنویس یا بانک اطلاعاتی نسخه های خطی ایرانی و غیر ایرانی حاوی مشخصات کتابشناختی توصیفی قریب ۱۶۰۰۰ اثر/نسخه و متن کامل ۱۲۰ جلد فهرست نسخه های خطی می باشد

- فرهنگی پروژه‌های مختلفی را حول محورهای یاد شده تعریف و هدایت کرده و یا در اجرای پروژه‌های مشابه و مربوط با دیگر مؤسسات تحقیقاتی همکاری کند.

۹. پژوهشکده هنرهای ملی

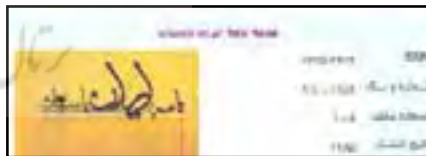
آدرس اینترنتی: <http://www.tradart.ir>

زبان: فارسی

ناشر: پژوهشکده هنرهای ملی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری کشور

توضیحات: همزمان با تأسیس سازمان میراث فرهنگی کشور در سال ۱۳۶۷ و به منظور دسترسی به بخشی از اهداف این سازمان در ارتباط با هنرهای سنتی، مدیریت پژوهش‌های هنرهای سنتی تأسیس گردید و کلیه کارگاه‌ها و هنرمندان فعال در اداره کل هنرهای سنتی وزارت فرهنگ و آموزش عالی وقت، تحت سرپرستی این مدیریت قرار گرفت. این مجموعه از سال ۱۳۷۶ با هدف تقویت امر پژوهش در گروه‌های هنرهای سنتی و آئینی با عنوان پژوهشکده هنرهای سنتی، یکی از واحدهای تابعه معاونت پژوهشی سازمان میراث فرهنگی کشور می باشد.

۱۰. دو فصلنامه‌نامه ایران باستان

آدرس اینترنتی:

http://www.iup.ir/submag_fa_IUP.aspx?mid=m8ga3gbdpb2xi5j6z8

زبان: فارسی

ناشر: مرکز نشر دانشگاهی

توضیحات: این نشریه از سال ۱۳۸۴ توسط مرکز نشر دانشگاهی و با هیئت تحریریه ای معتبر و بین المللی منتشر می شود. تاکنون ۱۰ شماره از آن به سردبیری دکتر پرویز شهبازی منتشر شده است. در خلال مباحث این نشریه به متون و نسخ خطی و کتیبه های باستانی نیز پرداخته می شود.

۱۱. راهنمای نسخه های خطی کتابخانه کاشف الغطا

۱۶. فصلنامه گنجینه اسناد

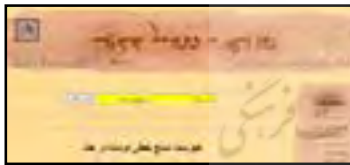

آدرس اینترنتی: <http://nlai.ir/Default.aspx?tabid=223>

زبان: فارسی

ناشر: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
توضیحات: گنجینه اسناد فصلنامه تحقیقات تاریخی و مطالعات آرشیوی شماره جاری به مدیریت و سردبیری دکتر سعید رضایی شریف آبادی توسط سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران در حوزه پژوهش‌های مرتبط با نسخه شناسی و اسناد متون تاریخی به صورت فصلنامه منتشر میگردد.
به متن کامل مقالات شماره جاری و بخشی از شماره های گذشته این نشریه، به شکل pdf می توان در وب است سازمان دسترسی داشت.

۱۷. فهرست نسخ خطی اوستا در هند

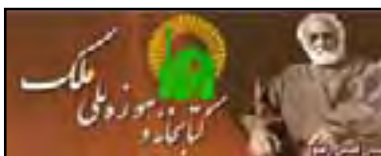

آدرس اینترنتی: <http://ilssw.com/pages.php?id=55&cat=art>

زبان: فارسی

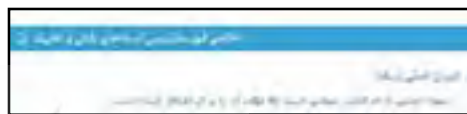
توضیحات: برای بررسی و تهیه این فهرست مختصر، کتابخانه های پارسیان گجرات، کتابخانه های خاورزمین، اصل گزارشات مربوط به فهرست، و راهنمایی های تهیه کننده متن اصلی و مفصل این فهرست یعنی موبد دانشمندان پارسی هندوستان آقای جمشید کاوس جی کاتراک زمینه ساز بوده است تا توفیق تهیه این فهرست مختصر از اوستاهای موجود در کشور هندوستان حاصل گردد. در این فهرست پنج بخش اوستا، خرده اوستا، وندیداد، ویسپرد، یسنا و یشت ها به ترتیب الفبا بررسی و ارائه شده است. در قسمت ششم متنهای متفرقه گنجانده شده است.

۱۸. کالری تصاویر کتب خطی کتابخانه و موزه ملی ملک

که نگارش چهارم آن توسط سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با طراحی و پشتیبانی فنی مؤسسه نمایه ساز به صورت تحت وب تهیه شده است. در این بانک قابلیت جستجوی محدود در عنوان کتاب، نام مؤلف، نام کاتب و تاریخ کتابت در نظر گرفته شده است.

۱۴. عناصر فهرست نویسی نسخه های خطی و تعاریف آن

آدرس اینترنتی:

<http://knowledgebase.icro.ir/NosakhFarsiBank/HelpNosakhKhati.htm>

زبان: فارسی، عربی و انگلیسی

ناشر: سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

توضیحات: در این صفحه وبی که بخشی از وب سایت سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی است به ۴۴ عنصر و نکته اصلی در فهرست نویسی نسخ خطی و تعاریف هر یک پرداخته شده است.

۱۵. فصلنامه علمی - ترویجی مشکوه

آدرس اینترنتی:

<http://www.hawzah.net/Per/Magazine/me/fehrest.htm>

زبان: فارسی

ناشر:

توضیحات: فصلنامه علمی - ترویجی مشکوه به صاحب امتیازی بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی از سال ۱۳۶۱ به منظور نشر علوم اسلامی و معارف اهل بیت: و ارتقای سطح فرهنگی - علمی جامعه منتشر می شود. انتشار مجله از سال ۱۳۶۱ با مدیر مسئولی علاءالدین حجازی آغاز شده، سپس آیه الله محمد واعظزاده خراسانی از سال (۷۷-۱۳۶۵) به مدت دوازده سال مدیر مسئولی مجله را به عهده می گیرد. حیات علمی فصلنامه از سال ۱۳۷۸ به بعد با مدیر مسئولی دکتر محمد مهدی رکنی یزدی همچنان ادامه دارد. مشکوه در سال ۱۳۷۴ از سوی کمیسیون بررسی نشریات علمی کشور به رتبه «علمی - ترویجی» نایل آمده است.

به انعکاس فعالیت‌های تخصصی این مؤسسه در حوزه نسخه‌های خطی می‌پردازد

۲۱. مخزن کتب و مصاحف خطی کتابخانه آستان قدس رضوی

آدرس اینترنتی:

<http://www.aqlibrary.ir/manuscript/oldbooks.aspx>

زبان: فارسی، عربی و انگلیسی

ناشر: کتابخانه مرکزی سازمان اسناد، موزه ها و کتابخانه‌های

آستان قدس رضوی

توضیحات: مخزن کتب خطی در برگرفته بیش از پنجاه هزار نسخه کتب خطی می‌باشد. تعداد قابل توجهی جلد‌های ضریبی سوخت و روغنی از عهد سلاجقه و تیموری و صفویه و شمار فراوانی مرقعات و قطعاتی از خوشنویسان و هنرمندان نامی و برخی اسناد و طومارها و فرامین که بسیار ممتاز و از شاهکارهای هنر است، از جمله ذخایر مخزن کتب خطی می‌باشد که قسمتی از آنها در اتاق نقایس در معرض بازدیدکنندگان و محققان قرار گرفته است. مخزن کتب خطی عهده دار نگهداری و حفاظت از کتابها و مصاحف خطی و ارائه خدمات به همکاران و مراجعین می‌باشد.

۲۲. نسخ خطی قرآن کریم در سایت مرکز جهانی اهل البیت

آدرس اینترنتی:

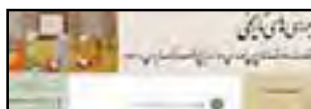
<http://quran.al-shia.com/fa/id/23/1/index.php?lang=fa&collection=1>

زبان: علاوه بر فارسی، عربی و انگلیسی به ۲۴ زبان دیگر

ناشر: مرکز جهانی اهل البیت

توضیحات: در بخش نسخ خطی قرآنی این وب سایت امکان دسترسی به تصاویر نسخ خطی قرآن مربوط به قرون و اعصار گذشته فراهم شده است.

۲۳. وبلاگ بررسی‌های تاریخی - حسن انصاری

آدرس اینترنتی: <http://ansari.kateban.com>

آدرس اینترنتی: <http://www.aqmlm.ir>

زبان: فارسی

ناشر: کتابخانه و موزه ملی ملک

توضیحات: کتابخانه و موزه ملی ملک یکی از بخش‌ها و اجزاء سازمان اسناد، موزه ها و کتابخانه‌های آستان قدس رضوی می‌باشد. مرحوم حاج حسین آقا ملک فرزند حاج محمد کاظم ملک التجار در نهم ربیع الاول سال ۱۲۹۲ هجری قمری در تهران متولد شد. مرحوم ملک از ابتدای عمر به مطالعه و جمع‌آوری کتاب علاقمند بود و این خود مقدمه تأسیس تدریجی کتابخانه و موزه گراندی شد که امروز شهرت جهانی دارد. مرحوم ملک همراه با وقف کتابخانه و موزه املاک فراوانی را در سال ۱۳۱۶ ه.ش. به آستان قدس رضوی واگذار کرد تا از این رهگذر مخارج اداره و توسعه کتابخانه و موزه تأمین گردد. ایشان پس از گذراندن عمری در حدود صد سال سرانجام در تیرماه ۱۳۵۱ شمسی به دیار باقی شتافت در وب سایت این کتابخانه گالری تصاویر کتب و نسخ خطی نایاب و منحصر به فرد موجود در این کتابخانه فراهم شده است.

۱۹. ماهنامه خبری مرمت

آدرس اینترنتی:

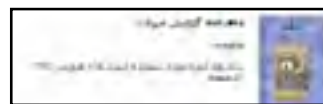
<http://www.rcccr.org/farsi/Mahnameh/m.mahname.htm>

زبان: فارسی

ناشر: پژوهشکده حفاظت و مرمت آثار تاریخی - فرهنگی

توضیحات: اولین شماره ماهنامه خبری مرمت بهمن ماه ۷۳ منتشر شد. این ماهنامه به انعکاس اخبار فعالیتهای پژوهشکده می‌پردازد. تا تاریخ ۸۶/۸/۲۰ هفده شماره از این ماهنامه در وب سایت پژوهشکده قرار گرفته است. متن کامل ماهنامه را می‌توان به شکل pdf در وب سایت پژوهشکده حفاظت و مرمت آثار تاریخی - فرهنگی به دست آورد

۲۰. ماهنامه گزارش میراث

آدرس اینترنتی:

<http://www.magiran.com/magtoc>

asp?mgID=5181&Number=15

زبان: فارسی

ناشر: مرکز پژوهشی میراث مکتوب

توضیحات: این نشریه به صورت ماهنامه به سردبیری اکبر ایرانی

تاریخ ایران و ادب فارسی

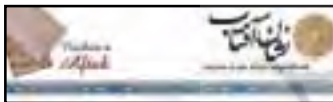

آدرس اینترنتی: <http://najva.kateban.com>

زبان: فارسی

توضیحات: این وبلاگ توسط دکتر مهدی فراهانی منفرد در حوزه‌های مختلف علی‌الخصوص در حوزه نسخه‌شناسی، فهرست‌نگاری و کتاب‌شناسی از سال ۱۳۸۶ نگاشته می‌شود.

۲۸. وبلاگ نشان آفتاب

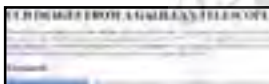
آدرس اینترنتی: <http://aftab.kateban.com>

زبان: فارسی

توضیحات: این وبلاگ توسط حوریه سعیدی، لیسانس و فوق لیسانس در رشته تاریخ از دانشگاه تهران و عضو هیأت علمی کتابخانه ملی از سال ۱۳۸۵ در حوزه اسناد و نسخه‌شناسی نگاشته می‌شود.

منابع خارجی

۱. آثار و دست‌نگاشته‌های علمی گالیه (وب سایت تلسکوپ گالیه)

آدرس اینترنتی:

http://www.pacifier.com/~tpepe/Accessing_Manuscripts.htm

زبان: انگلیسی

ناشر: Tom Pope and Jim Mosher

توضیحات: در این صفحه که بخشی از وب سایت تلسکوپ گالیه می‌باشد بخشی از تصاویر طراحی و نقاشی شده توسط گالیه که حاصل مشاهدات او از طریق تلسکوپ از سیاره‌ها و محیط کیهان می‌باشد در مقایسه با تصاویر جدید برگرفته از این پدیده‌ها با ابزارهای جدید به همراه دست‌نوشته‌ها و یادداشت‌های گالیه در این خصوص ارائه شده است.

۲. انتشارات آی دی سی (IDC)

زبان: فارسی

توضیحات: این وبلاگ از تاریخ اسفند ۱۳۸۵ توسط حسن انصاری با محوریت معرفی و بررسی نسخ خطی فارسی و عربی نگاشته می‌شود.

۲۴. وبلاگ تذکره - یادداشت‌های سید محسن موسوی

آدرس اینترنتی: <http://tazkereh.kateban.com>

زبان: فارسی

توضیحات: این وبلاگ از تاریخ تیر ۱۳۸۵ توسط سید محسن موسوی با محوریت معرفی و بررسی نسخ خطی فارسی و عربی نگاشته می‌شود.

۲۵. وبلاگ ترقیمه - یادداشت‌ها و مقالات عارف نوشاهی

آدرس اینترنتی:

<http://tarqimeh.kateban.com/biography.html>

زبان: فارسی

توضیحات: این وبلاگ از تاریخ فروردین ۱۳۸۵ توسط دکتر سید عارف نوشاهی محقق و نسخه‌شناس برجسته پاکستانی در زمینه نسخه‌شناسی و بررسی نسخ خطی فارسی و عربی و اردو نگاشته می‌شود.

۲۶. وبلاگ ترنج

آدرس اینترنتی: <http://toranj.kateban.com>

زبان: فارسی

توضیحات: این وبلاگ توسط دکتر محسن جعفری مذهب از خرداد ۱۳۸۵ در حوزه نسخه‌شناسی، کتابشناسی و متون کهن و نقد و بررسی کتاب نگاشته می‌شود.

۲۷. وبلاگ نجوا - گاه‌نوشته‌های دکتر مهدی فراهانی منفرد در

توضیحات: این وب سایت به معرفی برنامه ملی کشور هندوستان در زمینه نسخ خطی پرداخته است. همچنین در این وب سایت می توان به پایگاه اطلاعاتی نسخ خطی این کشور دسترسی داشت.

۶. پایگاه اطلاعاتی نسخ خطی اشعار انگلیسی زبان کتابخانه دانشگاه لیدز

آدرس اینترنتی:

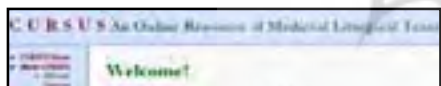
<http://www.leeds.ac.uk/library/spcoll/bcmsv/intro.htm>

زبان: انگلیسی

ناشر: Leeds University

توضیحات: در این وب سایت که به بخش مجموعه های خاص کتابخانه دانشگاه لیدز اختصاص دارد، مجموعه ای از تصاویر نسخ خطی اشعار انگلیسی مربوط به قرون ۱۷ و ۱۸ میلادی و توضیحات لازم در خصوص آنها می توان دست یافت. همچنین امکان جستجو در این مجموعه نیز فراهم شده است.

۷. پروژه کرسس (CURSUS)

آدرس اینترنتی: <http://www.cursus.uea.ac.uk>

زبان: انگلیسی

ناشر: University of East Anglia, Norwich and Arts and Humanities Research Board of the UK

توضیحات: این وب سایت و خدمات آن نتیجه پروژه ای است تحت عنوان کرسس (CURSUS). هدف این پروژه بهره گیری از قابلیت‌های XML و XSLT در دسترس پذیر نمودن نسخ خطی نمازها و ادعیه عشا ربانی مربوط به قرون وسطی می باشد

۸. دسترسی الکترونیکی به نسخ خطی قرون وسطی

آدرس اینترنتی: <http://www.hmml.org/eamms>

زبان: انگلیسی

ناشر: Hill Museum & Manuscript Library

توضیحات: در این وب سایت که با همکاری موزه، کتابخانه نسخ خطی و همچنین کتابخانه فیلم واتیکان دانشگاه سنت لوئیز تهیه شده

آدرس اینترنتی: <http://www.idc.nl>

زبان: انگلیسی

ناشر: IDC Publishers

توضیحات: انتشارات IDC یک ناشر هلندی است که در سطح بین‌المللی در زمینه شناسایی، گردآوری و سازماندهی و فروش نسخ خطی و متون قدیمی مربوط به حوزه های فرهنگی مختلف فعالیت می کند.

۳. بخش نسخ خطی کتابخانه ویلسون دانشگاه کارولینای شمالی

آدرس اینترنتی: <http://www.lib.unc.edu/mss>

زبان: انگلیسی

ناشر: UNC University Library

توضیحات: این صفحه وبی به بخش نسخ خطی این کتابخانه اختصاص یافته است. در این صفحه امکان جستجو در فهرست الکترونیکی نسخ خطی موجود در کتابخانه فراهم شده است.

۴. بخش نسخ خطی و متون کهن کتابخانه دانشگاه سیدنی

آدرس اینترنتی:

<http://www.library.usyd.edu.au/subjects/readyref/libraries.html>

زبان: انگلیسی

ناشر: University of Sydney Library

توضیحات: در این صفحه که بخشی از وب سایت کتابخانه دانشگاه سیدنی می باشد فهرستی مختصر از وب سایت های مؤسسات و آرشیوهای فعال در حوزه نسخ خطی و مجموعه های ویژه در کشور استرالیا ارائه شده است.

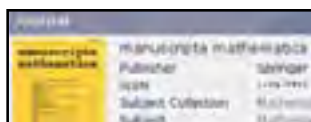
۵. برنامه ملی نسخ خطی در هند

آدرس اینترنتی: <http://namami.nic.in>

زبان: انگلیسی

ناشر: وزارت فرهنگ هندوستان

آدرس اینترنتی:

<http://www.springerlink.com/content/101570/>

زبان: انگلیسی

ناشر: انتشارات اشپرینگر (Springer-Verlag)

توضیحات: این نشریه از سال ۱۹۶۹ به صورت ماهانه توسط انتشارات اشپرینگر منتشر می شود. در این نشریه که به ویراستاری جی شاورمر (J Schwermer) منتشر می شود بیشتر به مسائل مربوط به نسخ خطی حوزه ریاضیات پرداخته می شود. از این نشریه در حال نسخه الکترونیکی آنلاین نیز منتشر می شود.

۱۳. مجموعه نسخ خطی و آرشیو پنج دانشگاه

آدرس اینترنتی: <http://asteria.fivecolleges.edu/index.html>

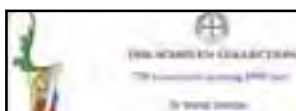
زبان: انگلیسی

ناشر: Andrew W. Mellon Foundation

توضیحات: در این وب سایت که توسط بنیاد اندرو ملون تهیه شده است امکان جستجو در فهرست نسخ خطی موجود در کتابخانه های ذیل فراهم شده است:

1. Amherst College Archives & Special Collections
2. Hampshire College Archives
3. Mount Holyoke College Archives & Special Collections
4. Smith College Archives
5. Smith College, Mortimer Rare Book Room
6. Sophia Smith Collection
7. University of Massachusetts Amherst

۱۴. مجموعه نسخ خطی شوین (The Schoyen Collection)

آدرس اینترنتی: <http://www.schoyencollection.com>

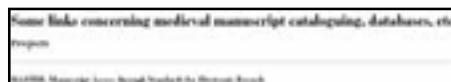
زبان: انگلیسی

ناشر: Martin Schøyen

توضیحات: این سایت وب جذاب و بسیار خوش ساخت توسط Elizabeth Gano Sørenssen طراحی و ارائه شده است. در این وب سایت مشخصات و تصاویر ۷۲۰ نسخه خطی مربوط به ۵ هزار

است، امکان دسترسی به مشخصات و متن نسخ خطی قرون وسطی در محیط اینترنت فراهم شده است.

۹. راهنمای وب سایتها و لینکهای مربوط به موضوع فهرست نویسی نسخ خطی

آدرس اینترنتی:

<http://www.ucl.ac.uk/~ucgadkw/mscat.html>

زبان: انگلیسی

توضیحات: این صفحه وبی بخشی از وب سایت دانشگاه یوسی ایالات متحده آمریکا است. در این صفحه آدرس وبی پروژه های مرتبط با فهرست نویسی و سازماندهی نسخ خطی و همچنین پایگاه های اطلاعاتی مرتبط ارائه شده است.

۱۰. سالن مطالعه نسخ خطی کتابخانه کنگره آمریکا

آدرس اینترنتی: <http://www.loc.gov/rr/mss>

زبان: انگلیسی

ناشر: The Library of Congress

توضیحات: این صفحه وبی بخشی از وب سایت کتابخانه کنگره آمریکا می باشد. در این صفحه که مختص اطاق مطالعه بخش نسخ خطی این کتابخانه است امکان دسترسی به فهرست آنلاین نسخ خطی، گالری تصاویر نسخ خطی، ساعات بهره گیری از بخش و ضوابط و شرایط بهره مندی ارائه و توضیح داده شده است.

۱۱. فهرست الکترونیکی نسخ خطی تذهیبی کتابخانه بریتانیا

آدرس اینترنتی: <http://prodigi.bl.uk/illcat/welcome.htm>

زبان: انگلیسی

ناشر: British Library

توضیحات: در این وب سایت امکان دسترسی آنلاین به فهرست الکترونیکی نسخ خطی تذهیبی موجود در کتابخانه بریتانیا فراهم شده است.

۱۲. مجله نسخ خطی ریاضی (Manuscripta Mathematica)

اندازی شده است. در وب سایت این موزه به گالری تصاویر متون و نسخ خطی قدیمی در حوزه های تاریخ، موسیقی، علم، مذهب و ادبیات می توان دست یافت. نسخه اصلی بسیاری از مجموعه نسخ خطی معروف جهان نظیر متون دست نوشته اینشتین در زمینه تئوری نسبیت در این موزه نگهداری می شود.

۱۸. نسخ خطی آنگلو ساکسون

آدرس اینترنتی:

http://www.u.arizona.edu/~ctb/as_mss.html

زبان: انگلیسی

ناشر: Exter University

توضیحات: این صفحه وبی بخشی از وب سایت دانشگاه آریزونا می باشد. در این صفحه تصاویری متعدد از نسخ خطی آنگلو ساکسون ارائه شده است.

۱۹. نشریه آرشیو و نسخ خطی (Archives and Manuscripts)

آدرس اینترنتی: <http://www.archivists.org.au>

ناشر: انجمن آرشیویست های استرالیا (Australian Society of Archivists Inc)

زبان: انگلیسی

توضیحات: این نشریه از سال ۱۹۵۵ توسط انجمن آرشیویستهای استرالیا با فاصله هر سال ۲ شماره منتشر می شود. اکنون این نشریه به ویراستاری مگی شپلی (Maggie Shapley) منتشر می شود.

۲۰. نشریه کدیس منوسکریپتی (Codices Manuscripti)

آدرس اینترنتی: <http://www.hollinek.at>

زبان: آلمانی

ناشر: Verlagsbuchhandlung Brueder Hollinek und Co. GmbH

توضیحات: این نشریه از سال ۱۹۷۷ در کشور اتریش به صورت فصلنامه در موضوع نسخ خطی منتشر می شود.

سال پیش در موضوعات مختلف و مربوط به فرهنگ‌ها و کشورهای مختلف گردآوری و به طرز بسیار زیبا و کاربر پسندی تنظیم و ارائه شده است.

۱۵. مرکز نسخه های خطی قدیمی کتب مقدس (ABMC)

آدرس اینترنتی: <http://www.abmc.org>

زبان: انگلیسی

ناشر: Acient BIBICAL Manuscript Center

توضیحات: متن انجیل از ۳۰۰۰ سال پیش با دست از نسخه ای به نسخه ای تکثیر شده است. مرکز نسخ خطی کتاب مقدس با دو هدف گردآوری کلیه نسخ خطی کتب مقدس یهودیت و مسیحیت و همچنین مطالعه و تحقیق در خصوص این نسخ شکل گرفته است.

۱۶. مطالعات تورفان - بایگانی متن های مانوی

آدرس اینترنتی:

http://www.bonyad-neyshaboor.com/hit.php?url=http://www.bbaw.de/forschung/turfanforschung/dta/m/dta_m_index.htm

زبان: آلمانی و انگلیسی

ناشر: BERLIN-BRANDENBURGISCHE AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN

توضیحات: در این وب سایت تصاویر متعدد و بسیار زیبا از نسخ خطی متون مذهبی مانوی تورفانی ارائه شده است .

۱۷. موزه نسخ خطی کتابخانه کارپلس

آدرس اینترنتی: <http://www.rain.org/~karpeles>

زبان: انگلیسی

ناشر: David Karpeles and Marsha Karpeles

توضیحات: موزه نسخ خطی کارپلس یکی از بزرگترین مراکز گردآوری و نگهداری نسخ خطی در سطح جهان می باشد که در کشور آمریکا قرار دارد. این موزه در سال ۱۹۸۳ توسط دیوید و مارشا کارپلس راه

۲۱. نشریه مطالعات تذهیب نسخ خطی (Studies in Manuscript Illumination)

آدرس اینترنتی:

<http://pup.princeton.edu/catalogs/series/smi.html>

زبان: انگلیسی

ناشر: دانشگاه پرینستون (Princeton University Press)

توضیحات: این نشریه از سال ۱۹۵۴ تا سال ۱۹۹۵ به صورت گاهشمار توسط دانشگاه پرینستون آمریکا و به ویراستاری هربرت اچ کسلر (Herbert H Kessler) در موضوع تذهیب نسخ خطی منتشر شده است.

۲۴. نشریه نسخ خطی انگلیسی حوزه حقوق (English Legal Manuscripts)

آدرس اینترنتی: <http://www.idc.nl>

زبان: آلمانی

ناشر: I D C Publishers

توضیحات: این نشریه در زمینه مطالعات نسخ خطی انگلیسی حوزه حقوق از سال ۱۹۷۵ به صورت گاهنامه توسط دانشگاه کمبریج به ویراستاری دکتر جی اچ بیکر منتشر می شود.

۲۵. نشریه نسخه های خطی (Manuscripts)

آدرس اینترنتی:

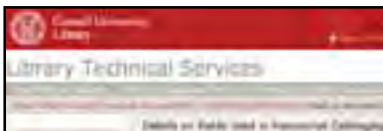
<http://www.manuscript.org/publications.html>

زبان: انگلیسی

ناشر: انجمن بین المللی نسخ خطی (The Manuscript Society)

توضیحات: این نشریه از سال ۱۹۴۸ به صورت فصلنامه منتشر می شود. این به انضمام خبرنامه انجمن به صورت مجانی برای اعضای انجمن ارسال میگردد. ویراستار نشریه در حال حاضر دیوید آر چسنت (David R Chesnutt) می باشد.

۲۶. نکات فنی در زمینه فهرست نویسی نسخ خطی

آدرس اینترنتی:

<http://lts.library.cornell.edu/lts/pp/rmc/91msfielddetail.cfm>

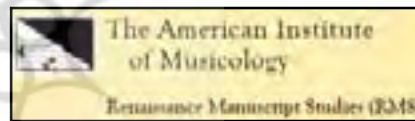
زبان: انگلیسی

ناشر: Cornell University Library

توضیحات: این صفحه وبی بخشی از وب سایت کتابخانه دانشگاه کرنل می باشد. در این صفحه نکات فنی لازم در خصوص فهرست نویسی و رده بندی نسخه های خطی با توجه به استاندارد مارک

۲۲. نشریه مطالعات نسخ خطی رنسانس

(Renaissance Manuscript Studies)

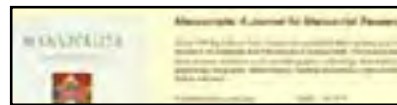
آدرس اینترنتی: <http://www.corpusmusicae.com/rms.htm>

زبان: انگلیسی

ناشر: American Institute of Musicology

توضیحات: این نشریه در موضوع نسخ خطی حوزه موسیقی از سال ۱۹۷۳ به صورت گاهنامه توسط مؤسسه موسیقی شناسی آمریکا منتشر می شود.

۲۳. نشریه نسخ خطی (Manuscripta)

آدرس اینترنتی:

<http://www.slu.edu/libraries/vfl/events/manuscripta.html>

html

زبان: علاوه بر انگلیسی بعضی از مطالب آن به سایر زبانها نیز منتشر می شود

ناشر: دانشگاه سنت لوئیس آمریکا (Saint Louis University, US)

توضیحات: این نشریه از سال ۱۹۵۷ به صورت دو شماره در سال توسط انتشارات دانشگاه سنت لوئیس منتشر می شود. مطالب این نشریه در حوزه مطالعات تخصصی مربوط به نسخ خطی تهیه و منتشر می شود. ویراستار این نشریه چارلز جی ارمانتینگر (Charles J Ermatinger) می باشد.

توسط مارگارت نیکولز کتابدار بخش خدمات فنی این کتابخانه ارائه شده است.

۲۷. واژه نامه نسخ خطی تذهیبی

آدرس اینترنتی:

<http://www.bl.uk/catalogues/illuminatedmanuscripts/glossary.asp>

زبان: انگلیسی

ناشر: British Library

توضیحات: این واژه نامه یک‌زبانه انگلیسی به انگلیسی در بخش نسخ خطی وب سایت کتابخانه بریتانیا در زمینه اصطلاحات نسخ خطی تذهیبی ارائه شده است. اصطلاحات به همراه توضیحات آنها به صورت الفبایی تنظیم شده اند و نظام ارجاعی نیز در این واژه نامه به زبان HTML ارائه شده است.

۲۸. وب سایت نسخ خطی بودایی دانشگاه وین

آدرس اینترنتی:

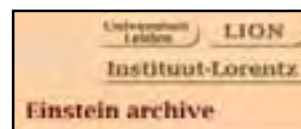
<http://www.istb.univie.ac.at/ger/home/istb-home.html>

زبان: آلمانی

ناشر: Universität Wien

توضیحات: این وب سایت توسط مؤسسه ISTB که در حوزه مطالعات مربوط به فرهنگ و متون بودایی در دانشگاه وین فعال است تهیه شده است. در این وب سایت نسخ و متون بودایی معرفی می شود.

۲۹. وب سایت آرشیو مجموعه نسخ خطی اینشتین

آدرس اینترنتی:

http://www.lorentz.leidenuniv.nl/history/Einstein_archive

زبان: انگلیسی

ناشر: University Leiden

توضیحات: این صفحه وبی در دانشگاه لیدن تهیه شده است. در این صفحه به نمونه های متعددی از دست نوشته های علمی آبریت اینشتین می توان دست یافت.

۳۰. وب سایت نسخ خطی تذهیبی ایتالیایی

آدرس اینترنتی:

http://www.metmuseum.org/toah/hd/iman/hd_iman.htm

زبان: انگلیسی

ناشر: The Metropolitan Museum of Art

توضیحات: این وب سایت توسط موزه متروپولیتن تهیه شده است. در این وب سایت می توان به تصاویر تذهیبی و مینیاتوری معروف نسخ خطی ایتالیایی می توان دست یافت.

۳۱. وب سایت نسخ خطی دست‌نوشته‌های چارلز داروین

آدرس اینترنتی: <http://darwin-online.org.uk/MScatintro.html>

زبان: انگلیسی

ناشر: University of Cambridge

توضیحات: این وب سایت یکی از کاملترین وب سایتها و فهرستهای منتشره در خصوص دست نوشته های چارلز داروین دانشمند شهیر انگلیسی می باشد که توسط دانشگاه کمبریج تهیه و روزآمد می شود.

در این وب سایت امکان دیدن تصاویر نسخ خطی و همچنین جستجو در فهرست الکترونیکی آنلاین آثار این دانشمند فراهم شده است.

منابع و مأخذ

1. <http://www.google.com>
2. <http://www.magiran.com>
3. Ulrich's On Disc – Summer 2004